

Med zidovi tišine

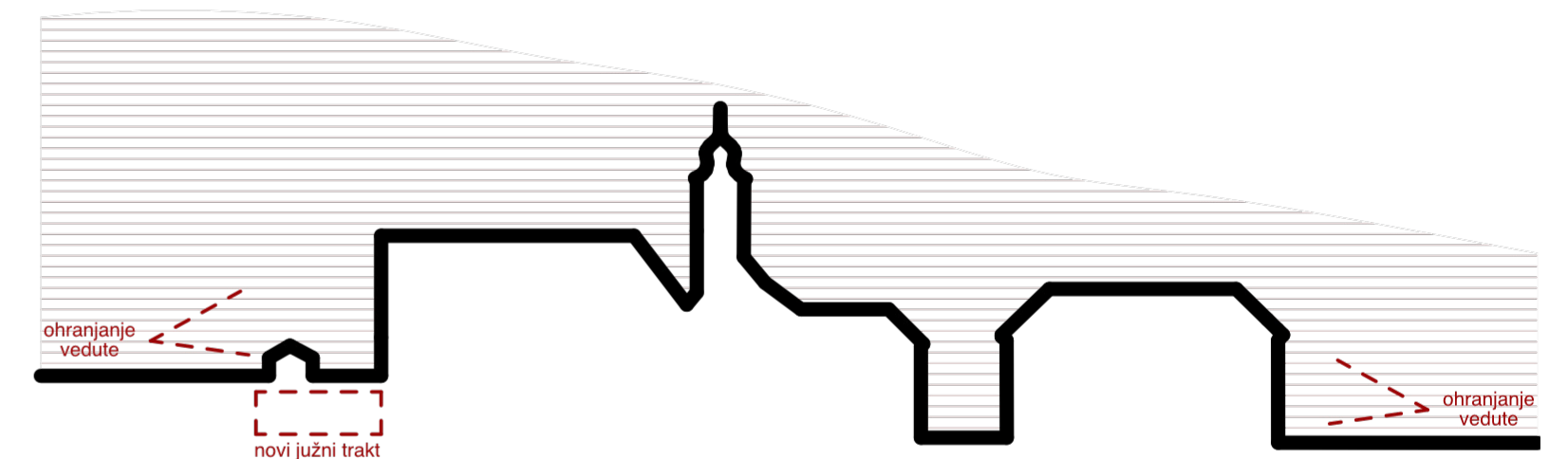
Idejna zasnova prenove samostana Studenice

Avtor: Jernej Koritnik
 Mentorica: prof. dr. Sonja Ilko, univ. dipl. inž. arh.
 Univerza v Ljubljani,
 Fakulteta za arhitekturo
 Magistrsko delo
 2026

Magistrska naloga obravnava prenovo samostana Studenice skozi koncept prilagodljive ponovne uporabe kot možnosti za ohranjanje in ponovno uporabo kulturne dediščine. Samostan je po razpustitvi reda, spremembah lastništva in neustrezni rabi izgubil primarno funkcijo ter ostaja le delno obnovljen in brez ustrezne vsebine. Aktivna sta le cerkev in župnišče, preostali kompleks pa ostaja neizkoriščen ključni izjemni zgodovinski, arhitekturni in prostorski vrednosti.

Teoretično-analični del naloge obravnava značilnosti samostanske tipologije kot specifično prostorsko strukturo, katere organizacija omogoča vključevanje novih programov skozi prilagodljivo ponovno uporabo. Koncept prilagodljive ponovne uporabe je predstavljen kot metodološki okvir za vključevanje novih vsebin ob ohranjanju zgodovinske substance in identitete prostora. Na podlagi zgodovinskih, prostorskih in arhitekturnih analiz je opredeljeno obstoječe stanje samostana ter določene njegove kvalitete, omejitve in razvojni potenciali kot izhodišče za prenovo. Projektni del predlaga celostno prenovo samostana z umešanjem novih programov, ki izhajajo iz obstoječe prostorske strukture, stanja ter potreb lokalnega okolja. Novi posegi so zasnovani kot zaščiteni in reverzibilni, umešani znotraj obstoječih objektov tako, da omogočajo sodobno uporabo ob minimalnem poseganju v zgodovinsko substanco. Z novim južnim traktom in reinterpretacijo križnega hodnika kot središnega organizacijskega elementa se ponovno vzpostavi prostorska celovitost kompleksa. Novi program temelji na načelih kulturnodediščinskega turizma ter vključuje kulturne, izobraževalne in skupnostne dejavnosti, razporejene v skladu s prostorsko logiko samostana.

Koncept prenove temelji na diferenciaciji med stari in novim ter ohranjanju identitete prostora. Novi posegi se vzpostavljajo kot sodobna plast, ki ohranja berljivost zgodovinskih plasti in kontinuiteto prostorske strukture. Prenova samostana ponovno vzpostavlja kot pomembno kulturno in prostorsko središče kraja in okolice.

1 Novi trg

Pred samostanom se oblikuje novi trg, ki predstavlja prehodni prostor med naseljem in samostanom ter glavno vstopno točko v kompleks. Trg deluje kot odprt javni prostor, namenjen srečevanju, druženju in občasnim dogodkom na prostem. Fasada samostana oblikuje njegovo prostorsko kullo in ponovno vzpostavlja neposredno povezavo med samostanom in krajem. Obstojeci izvir pitne vode se ohranja in prestavi ob rob trga, kjer ostaja dostopen in vključen v novo prostorsko ureditev. Parkiranje za obiskovalce je umeščeno diskretno za območjem trga, večje parkirne površine pa so organizirane ob vstopu v naselje, skladno z občinskimi prostorskimi načrtom.

2 Upravna stavba

Obstoječa upravna stavba postane glavni programski in vstopni objekt kompleksa. V priliku so umeščeni javni programi - samostanska savarna, muzajska soba in informacijska točka s trgovino, ki se odpirajo proti notranjemu dvorišču in omogočajo neposredno vključevanje obiskovalcev v kompleks. V prvem in drugem nadstropju je umeščen manjši butični hotel, ki omogoča bivanje znotraj samostanskega kompleksa in vzpostavlja stalno prisotnost uporabnikov.

3 Župnišče

Obstoječe župnišče se ohranja brez posegov in nadaljuje svojo obstoječo funkcijo. S svojo prisotnostjo ohranja obstoječo prostorsko strukturo in dopolnjuje rob samostanskega kompleksa.

4 Cerkev sv. Treh kraljev

Cerkev se ohranja brez posegov in nadaljuje svojo sakralno funkcijo. Predstavlja prostorsko in simbolično središče kompleksa ter izhodišče njegove prostorske organizacije.

5 Dvorišče

Dvorišče med cerkvijo, upravno stavbo in prioratom predstavlja osrednji odprti prostor kompleksa, okoli katerega so organizirani glavni programi. Studenec milosti v središču dvorišča deluje kot orientacijska točka in ohranja svojo zgodovinsko in prostorsko vlogo. Prostor omogoča srečevanje različnih uporabnikov ter vzpostavlja prehod med javnimi in bolj umirjenimi deli kompleksa.

6 Priorat in empora

Priorat in nekdanja nunška empora predstavljata pomemben povezovalni člen med posameznimi deli kompleksa ter glavni dostop v zahodni trakt. Prostor omogoča vertikalno in horizontalno povezovanje ter neprekinjeno prehajanje skozi kompleks preko povezovalnega mostu do upravne stavbe. Nunška empora v nadstropju se ohranja kot eden napomembnejših ambientov in ostaja brez stalnega programa, namenjena le občasnimi omejenimi uporabi brez posegov v njeno prostorsko in materialno substanco.

7 Zahodni trakt

Zahodni trakt ohranja svojo obstoječo arhitekturno strukturo in je namenjen kulturnim in javnim programom, kot so razstave, koncerti in drugi dogodki. Njegova prostorska zasnova omogoča uporabo brez večjih posegov v obstoječo strukturo, hkrati pa ohranja značaj zgodovinskega ambianta.

8 Novi južni trakt

Novi južni trakt je umeščen ob ruševine nekdanjega vzhodnega trakta in dopolnjuje manjkajoči rob samostanskega kompleksa. Objekt je delno vkopan v teren, kar zmanjšuje njegov vizualni vpliv in ohranja vedute kompleksa. Namenjen je izobraževalnim, izobraževalnim in rokodelskim dejavnostim ter omogoča prilagodljivo uporabo brez dodatnih posegov.

9 Novi križni hodnik

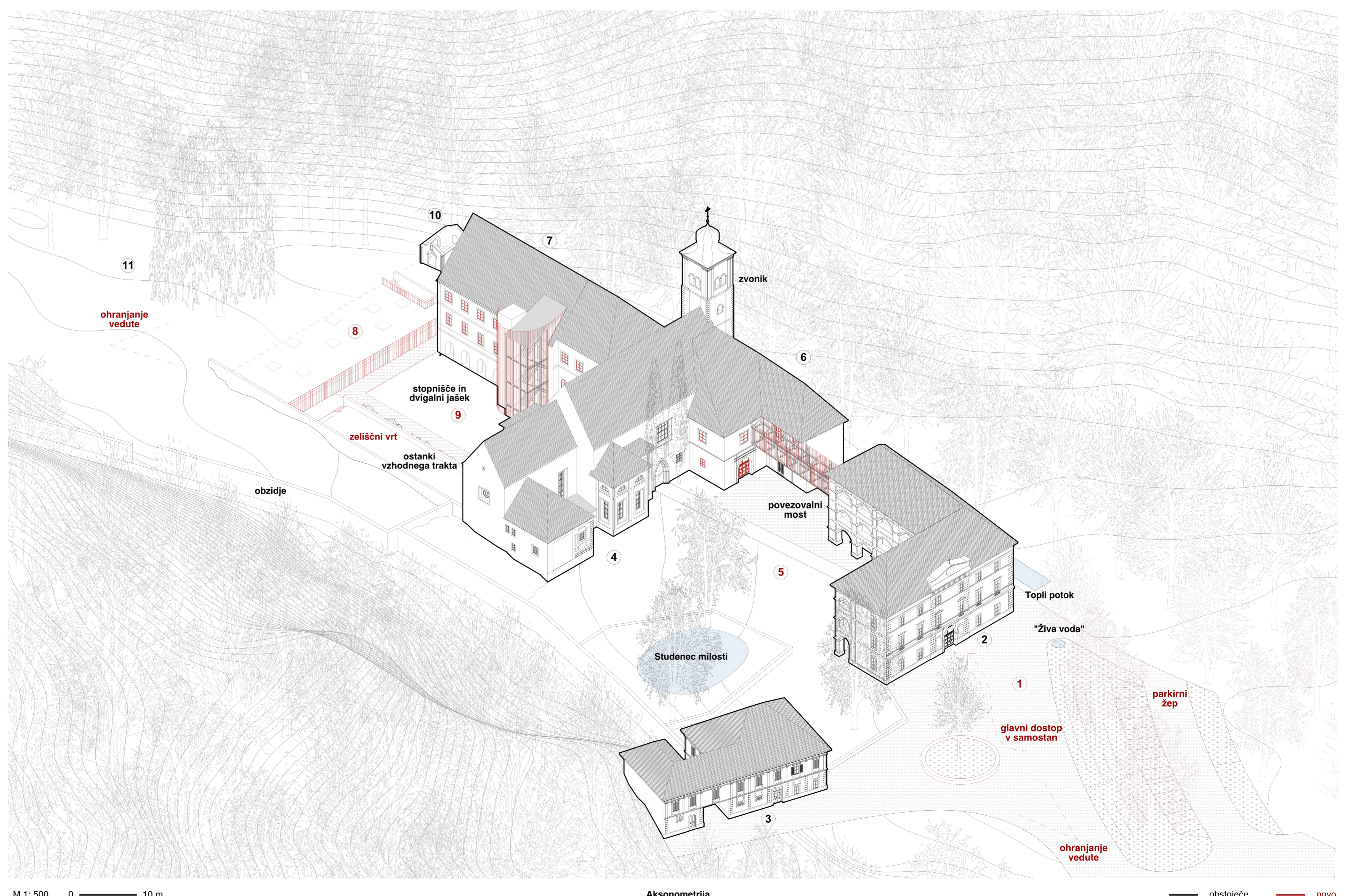
Novi križni hodnik predstavlja ključni povezovalni element kompleksa, ki ponovno vzpostavlja prekinjeno krožno pot med posameznimi trakti samostana. Ni rekonstrukcija nekdanjega hodnika, temveč sodobna interpretacija njegove prostorske logike, ki povezuje zahodni trakt, novi južni trakt, cerkev, ruševine vzhodnega trakta in smostanski vrt ter ponovno vzpostavlja jasno prostorsko organizacijo kompleksa.

10 Kapelica

Kapelica je umeščena na rob kompleksa kot manjši samostojen objekt. Predstavlja miren, introvertiran prostor kontemplacije ter zaključek prostorske sekvence kompleksa.

11 Samostanski vrt

Območje nekdanjega samostanskega vrta se ohranja kot odprta zelena površina. Prostor predstavlja prehod med arhitekturo in krajino ter zaključek prostorske poti skozi kompleks.

Med zidovi tišine

Idejna zasnova prenove samostana Studenice

Avtor: Jernej Karičnik
 Mentorica: prof. dr. Sonja Ičko, univ. dipl. inž. arh.
 Univerza v Ljubljani,
 Fakulteta za arhitekturo
 Magistrsko delo
 2026

